

(II, 579—580) stavljaju dvije prve objeckije. te se u njima izričito spominje pojam »*potentia obedientialis*«, ali tek u četvrtoj objeckiji (II, 582) doznajemo što taj pojam uopće znači. U nekim je dijelovima jasnoća i jednostavnost samo prividna. Sumnjam da je na pr. princip uzročnosti (II, 485—499) solidno prikazan. Osim toga se u formuliranju poteškoća upliću mnogi pojmovi iz drugih disciplina. Uslijed toga prikaz ni izdaleka nije tako pregledan, kako se na oko čini. Samo usput spominjem da se danas iz opravdanih razloga obično ne obrađuju u kozmologiji pitanja o panteizmu, o stvaranju svijeta, o čudu, o principu individuacije, o životu, o životinjama i sl. U piščevoj kozmologiji ova pitanja čine jednu trećinu knjige.

Piščeva metoda ne vodi do zaokruženog sustavnog znanja. Ona osim toga gubi pravi kontakt s poviješću filozofije kao i s novijom stručnom literaturom. Samo za *disputacione vježbe* mogu ovo djelo preporučiti kao korisno pomagalo.

3. — **J. Gredt: *Elementa philosophiae aristotelico-thomisticae*.** Editio septima recognita. Vol. I. Logica, Philosophia naturalis. In —8, XXII—501 pag. Vol. II. Metaphysica, Ethica. XVI—470 pag. Friburgi Brisgoviae (Herder) 1937.

Medu priručnicima skolastičke filozofije Gredtovo djelo zauzima važno mjesto. U njemu nalazimo sve ono što je potrebno za prvu sigurnu orijentaciju u aristotelsko-tomističkoj filozofiji. Ugodno iznenaduje što pisac ne nagomilava tekstove i bibliografiju, nego što postupajući eklektički kao izvježban učitelj daje od svega samo ono što je najbolje. Mnogi neće moći prosuditi i ocijeniti koliko je stručnog znanja i pažnje i strpljenja bilo potrebno za ono solidno iskorišćavanje tekstova iz spisa Aristotela i sv. Tome, kojim se ovo djelo naročito odlikuje. U tom pogledu je ovo sedmo izdanje znatno upotpunjeno i popravljeno. Isto je tako jasnije prikazana osnovna teza aristotelsko-tomističke filozofije de actu et potentia, zatim nauka o principu uzročnosti te dokazi za opstojnost Božju. Prikaz je vrlo pregledan, dikcija precizna i zbita. U pogledu razdiobe filozofije može se biti drugog mišljenja nego pisac, koji u svojoj formalnoj i materijalnoj logici obrađuje »čistu« logiku prepuštajući noetičke probleme općoj metafizici. Kao priručnik i udžbenik zaslužuje Gredtovo djelo naročito u ovom novom izdanju najtopliju preporuku.

Dr. Vilim Keilbach

Baur, P. Benedikt, O. S. B.: *Werde Licht!* Liturgische Betrachtungen an den Sonn- und Wochentagen des Kirchenjahres. 12. Freiburg im Breisgau, Herder. III. Teil: Osterfestkreis, Die Nachpfingstzeit. XVI u. 688. Broširano RM 4.20, vezano u platno RM 5.60.

Drugi smo dio ovih liturgijskih razmatranja prikazali već u B. S. Sad je izašao III. dio, koji obuhvaća liturgijsko doba od blagdana presv. Trojstva do subote iza posljednje nedjelje po Duhovima. I u ovom je svesku P. Baur nastavio sustavom i načinom, koji smo već prikazali kod II. dijela ovih razmatranja. Ta se razmatranja usko povezuju uz liturgijski tekst odnosnog dana, te se u Njemačkoj već udomaćio naziv: »*Der betrachtende Schott*«.

U ovom svesku daje pisac najprije liturgijska razmatranja za sve nedjelje i dane u sedmici od blagdana presv. Trojstva do subote iza posljednje nedjelje po Duhovima. Tada slijede razmatranja za 15 blagdana, koji se nalaze u ovom razdoblju liturgijske godine, počevši od blagdana sv. Petra i Pavla pa do prikazanja Marijina 21. studenog.

Uz one prednosti, koje sam istaknuo u prikazu II. dijela, valja posebice naglasiti, da ova razmatranja pružaju zdravu i živu, već razradenu gradnju nesamo katoličkom svjetovnjaku kao pripravu za sv. misu i sv. pričest, nego i svećeniku. Svećenik će na osnovu razmatranja misnih obrazaca po ovom priručniku kod celebracije mnogo dublje zaći u mističnu zbilju svete žrtve, kako ju je misnim obrascima odjenula Crkva, pa će time i njegove propovijedi i ekshorte mnogo dobiti na stvarnoj i psihološkoj povezanosti s liturgijskom godinom i sa životom. Tako može po ovim razmatranjima početi jači zamah ispravno shvaćenih liturgijskih propovijedi, koje će zamijeniti dosadašnju pretežno čisto moralističku shemu, koja je postala i odviše jednoličnom i za propovjednika i za vjernike. Stoga živo preporučamo ova liturgijska razmatranja P. Baura.

Dr. Kniewald.

1. — Haugg Dr. Donatus: Das Wort Gottes an uns, Kevelaer 1936, 12^o S. 53.

Pisac je dobro od prije poznat s mnogo biblijskih monografija. On sudjeluje u izdanjima velike Herderove Biblije: fürs Leben erklärt. Najnovija knjižica je izašla u nakladi: Bibel und Volk, koja postepeno izdaje biblijske brošure za puk i daje svećenicima pomagala u ruke za vođenje pučkih biblijskih tečajeva. U ovom je svesku Dr. Haugg jasan i svima pristupačan, a uz to teologijski najispravniji. Tumači, kako se ima shvatiti Biblija kao riječ Božja, kako su je već shvaćali u Starom Zavjetu, prvi kršćani i sv. Oci. Riječ je Božja vječna, zato je Biblija za sva vremena. Krist je Gospodin središte Biblije, koja je knjiga tajna Božjih, ali i Božjeg svijetla i milosti, koje su baš po tajnama dane ljudima.

2. — Dillersberger Dr. Joseph: Markus. Das Evangelium des hl. Markus theologisch und heilsgeschichtlich erklärt und vertieft. I. Bd.: Der Gottes- und Menschen-Sohn. Pustet, Salzburg-Leipzig 1937, 12^o S. 198.

Autor je zamislio i obradio evanđelje sv. Marka u pet svezaka. Ovo je prvi svezak u kojemu je obradio prva tri poglavlja. Sabrana su piščeva predavanja akademičarima i sa pučkih biblijskih večeri, koje su u cvatu kod sjevernih katoličkih naroda u vezi s liturgijskim kretanjem. Biblijske večeri donose veliku korist, pa je liturgijski pokret i njegovo produbljenje osigurano jedino, ako se uporedno proučava sv. Pismo. U početku se autor posebno bavi Markovim evanđeljem, njegovim pojedinostima, jer drugo kanoničko evanđelje daje posebni oblik Isusova života kako ga je navještao jedan od Isusu najbližih učenika, sveti apostol Petar. Lijepo su obrađeni neki dijelovi, koji se odnose na Petra, prema vlastitom apostolovu propovijedanju Rimljanima. Dobro je odmah istaknut momenat Spasitelje osobe i njegove moći nad sotonom. Izlaganje je toplo i dobro djeluje na pobožne čitaoce. Nema nikakvog aparata, niti u opće